

Oponentský posudek ke jmenovacímu řízení doc. RNDr. Mariána Kireše, PhD.

Při zpracování posudku na pedagogickou, vědeckou a další činnost doc. Mariána Kireše v souvislosti s jeho jmenovacím řízením jsem vycházel z předloženého inauguračního spisu i z vlastní znalosti jeho práce a jejích ohlasů na mezinárodní úrovni.

Dodaný inaugurační spis dokládá bohatou vědeckou, pedagogickou a publikační činnost doc. Kireše provázanou též činnostmi v oblasti organizace vědecké práce. Obecně mohu konstatovat, že kritéria na získání titulu profesor na UK v Bratislavě v oboru jmenovacího řízení ve studijním oboru fyzika – teorie vyučování fyziky (stanované v příloze ke směrnici rektora číslo 24/2021, schválené VR UK 5. 12. 2022) splňuje doc. Marián Kireš s velkou rezervou. Za ještě významnější, než splnění formálních kritérií považuji skutečnost, že doc. Kireš fakticky výrazně přispěl k rozvoji daného oboru, a to nejen na Slovensku. Konkrétněji k jednotlivým oblastem jeho činnosti:

Pedagogická činnost

Od habilitace učí doc. Kireš již 14 let, v inauguračním spisu je popsána jeho výuka za posledních 7 let. Učil 9 předmětů, a to klíčových pro obor teorie vyučování fyziky (přednášky Didaktika fyziky I a II, Vybrané problémy obecné fyziky, Fyzikální úlohy a další předměty týkající se fyzikálních experimentů). Rozsah výuky byl vždy minimálně 10 hodin týdně, často 12 hodin, někdy až 17 hodin týdně. Výuka je doplněna elektronickými materiály na e-learningovém portálu. (V době zpracování tohoto posudku však byl daný portál mimo provoz, takže se k těmto podpůrným materiálům nemohu vyjadřovat.) Ohlasy od studentů uvedené v inauguračním spisu dokládají, že výuku doc. Kireše vysoce oceňují – což je zcela v souladu s tím, jaký dojem na mě vždy dělalo jeho vystoupení na konferencích a při dalších příležitostech; naprosto nepochybuji, že dokáže studenty strhnout a nadchnout.

Vedl celkem 34 závěrečných prací na magisterském stupni studia a 7 na bakalářském stupni (z toho od roku jeho habilitace to bylo 5 na magisterském a 5 na bakalářském stupni).

Je spoluautorem jedné vysokoškolské učebnice (publikované 2024, jeho autorský podíl tvoří 2,11 autorského archu (AH)) a řady dalších učebních materiálů a skript (10 publikací, celkem je jeho autorský podíl přes 24 AH; z toho od doby habilitace, pokud je to nutno rozlišovat, jde o 4 publikace, 11,45 AH). Navíc je spoluautorem celkem 4 učebnic pro střední školy s autorským podílem celkem více než 15 AH.

Vědeckovýzkumná činnost

V kategoriích A+, A, A- a B (kde je jako minimum stanoveno 15 výstupů) má doc. Kireš 45 výstupů, z toho za posledních 5 let (beru výstupy v letech 2021-2025) je to 16 výstupů (tedy také asi třikrát víc než minimální stanovený počet, ten je 5 výstupů). Z uvedených počtů je v kategoriích A+ a A 20 výstupů, z toho v letech 2021-2025 jde o 8 výstupů. (Oproti minimálním stanoveným počtům 8 a 3 jde opět o výrazně více, asi 2,5×.) Výstupy se týkají hlavních oblastí, na něž se doc. Kireš zaměřuje: experimentů ve výuce fyziky, badatelsky orientované výuky, digitální transformace vzdělávání včetně jejího uplatnění ve výuce fyziky a vzdělávání budoucích učitelů fyziky.

O rozsahu i kvalitě vědeckovýzkumné činnosti doc. Kireše svědčí i počet ohlasů na publikační výstupy. V inauguračním spisu jich uvádí celkem 229, z toho 23 v kategorii [o1] a 96 v kategorii [n1]. Ve skutečnosti je nyní ohlasů v pramenech uváděných ve WOS a Scopusu ještě více, jen Scopus mi jich vyhledal 148, odečtení autocitací pak dalo 126 citací. (WOS dal bez autocitací 25 citací, některé možná budou i navíc oproti citacím nalezeným pomocí Scopusu; na jeden takový případ jsem narazil, podrobněji jsem to ovšem nezkoumal.) Vyšší počet citací v době psaní tohoto

posudku je zřejmě dán tím, že novější i starší práce doc. Kireše jsou stále citovány: v roce 2025 byly jeho práce citovány 21krát (v pracích indexovaných ve Scopusu). Skutečnost, že se práce doc. Kireše v posledních letech významně citují (např. za rok 2024 Scopus ukazuje 36 citací), je jasným dokladem jejich kvality a zájmu o ně na mezinárodní úrovni.

Do vědeckovýzkumné činnosti, resp. na rozhraní vědeckovýzkumné a pedagogické činnosti patří skutečnost, že doc. Kireš vytvářel a vytváří **vědeckou školu**. To lze dokumentovat tím, že pod jeho vedením získali titul PhD. 4 doktorandi (přesněji řečeno tři doktorandky a jeden doktorand), v současné době vede dvě doktorandky. Dalším dokladem je vedení řady projektů, ty jsou zmíněny v další části posudku.

Řešení a koordinace výzkumných a vzdělávacích projektů a další činnosti

Doc. Kireš se účastnil 41 projektů (z toho 9 mezinárodních, 7 ESF a 25 domácích), přitom 8 z těchto projektů vedl, z toho 1 mezinárodní a 1 ESF, navíc v 5 mezinárodních projektech působil jako národní koordinátor, ve dvou ESF projektech jako odborný garant. Je vidět, že kritéria na získání titulu profesora (které stanovují minimální účast na dvou projektech a vedení jednoho) doc. Kireš překračuje bez nadsázky řádově.

V souvislosti s tím, jaké plní další povinnosti a zastává funkce (vedení Oddělení didaktiky fyziky Ústavu fyzikálních věd UPJŠ, proděkan Přírodovědecké fakulty UPJŠ – v letech 2015-2019 proděkan pro vnější vztahy, od roku 2019 studijní proděkan) to svědčí o jeho záviděníhodné energii a schopnosti zvládat zatížení řídicí práce.

Ke koordinační a řídicí práci patří i členství doc. Kireše v organizačních výborech několika mezinárodních konferencí. Osobně bych vyzdvihl organizaci konference GIREP-EPEC 2023 (s 217 účastníky z 24 zemí); z vlastní zkušenosti mohu dosvědčit, že doc. Kireš s dalšími členy lokálního organizačního týmu odvedli při její přípravě a realizaci skvělou práci. O mezinárodním ocenění koordinační a řídicí práce doc. Kireše svědčí i jeho členství v komisi C14 IUPAP (The International Commission on Physics Education) pro období 2025-2027.

Šíří záběru doc. Kireše dokreslují i jeho aktivity v oblasti propagace a popularizace fyziky: spolupráce se SteelParkem Košice a rozhovory pro Radio Regína východ. Za popularizaci vědy byl ostatně v roce 2019 ministryní školství, vědy, výzkumu a sportu oceněn Cenou za vědu a techniku.

Obecně, ať už ji zařadíme do jakékoli kategorie (pedagogické, vědecké, řídicí či popularizační) podle mého názoru uznání zaslouží celá dlouholetá práce doc. Kireše v oblasti rozvoje fyzikálního vzdělávání a podpory učitelů fyziky na Slovensku.

Závěr

Z předloženého inauguračního spisu je zřejmé, že doc. RNDr. Marián Kireš, PhD. je vyvráslou osobností a mezinárodně uznávaným odborníkem v oblasti teorie vyučování fyziky (tedy, jak to bývá označováno ve světě, Physics education a Physics education research) a významně přispívá k rozvoji tohoto oboru na Slovensku i na mezinárodní úrovni.

Na základě hodnocení předloženého inauguračního materiálu jednoznačně doporučuji jmenování doc. Mariána Kireše profesorem v oboru Fyzika.

V Praze, 5. 8. 2025

doc. RNDr. Leoš Dvořák, CSc.
katedra didaktiky fyziky
MFF UK Praha